

## ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

## ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

<b>I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ</b>
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију: 12. 2. 2016, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:          Проф. др Саша Марковић, ванредни професор, Историја модерног доба, 23. 6. 2013, Педагошки факултет, Сомбор – председник комисије          Проф. др Александар Касаш, редовни професор, Историја модерног доба, 3. 4. 2006, Филозофски факултет, Нови Сад, ментор          Проф. др Слободан Бјелица, ванредни професор, Историја модерног доба, 28. 3. 2013, Филозофски факултет, Нови Сад          Проф. др Дејан Микавица, редовни професор, Историја модерног доба, 29. 5. 2014, Филозофски факултет, Нови Сад          Проф. др Биљана Шимуновић Бешлин, ванредни професор, Историја модерног доба, 29. 5. 2014, Филозофски факултет, Нови Сад</p>
<b>II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ</b>
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Александар, Љубомир, Хорват</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 7. 8. 1987, Осијек, Република Хрватска</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Филозофски факултет у Новом Саду, историја, мастер историчар</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2011. година, докторске академске студије - историја</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Филозофски факултет Нови Сад, мастер рад: „Барања у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца 1918-1921“, ужа научна област - историја модерног доба, 6. 10. 2011.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -</p>
<b>III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Етнички идентитет војвођанских Шокаца и Буњеваца у међуратној Југославији (1918-1941)</b>
<b>IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</b>
<p>Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.</p> <p>Увод 1-9; I Између науке и идеологије: о приступима истраживању буњевачког и шокачког идентитета у српским и хрватским друштвеним наукама 10-35; II Обликовање етничког идентитета Буњеваца и Шокаца пре стварања југословенске државе (1868-1918) 36-104; III</p>

Политички, привредни и друштвени оквири идентитета војвођанских Буњеваца и Шокаца (1918-1941) 105-202; IV Конструкција етничког и националног идентитета Буњеваца и Шокаца у југословенској Краљевини (1918-1941) 203-339; Закључак 340-345; Извори и литература 346-367. Рад има 4 главе, 13 поглавља (367 страница), 1 табелу, 363 референце и 883 фусноте.

#### **V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:**

Кандидат је у уводу навео научне и друштвене разлоге потребе истраживања етничког идентитета војвођанских Буњеваца и Шокаца. Обзиром да је ова тема изазивала, а и данас изазива многобројне контроверзе и полемике у српским и хрватским друштвеним и хуманистичким наукама, аутор је настојао да студијом случаја буњевачке и шокаке популације на простору данашње Војводине маркира основне истраживачке проблеме и отвори перспективе за истраживање и анализу национално-интеграцијских процеса ових етничитета у прошлости. У првој глави обрађени су различити приступи идентитету јужноугарских Буњеваца и Шокаца у 19. веку, те различита схватања о њиховом идентитету у првој и другој југословенској држави, а посебно о приступима буњевачком питању у хрватским и српским друштвеним наукама после дезинтеграције социјалистичке Југославије. Друга глава посвећена је обликовању етничког идентитета Буњеваца и Шокаца пре стварања југословенске државе (1868-1918) и то преко трансформације њиховог предмодерног идентитета, формирања етничке границе, употребе измишљених традиција, опозитне позиције «издајника» и «одметника», те улоге језика и вере као најважнијих маркера етничког идентитета. На противречност ових процеса утицала су и схватања о политичком легитимитету власти, а посебно култ династије Хабзбург. Трећа глава посвећена је разматрању политичких, привредних и друштвених оквира изграђивања идентитета војвођанских Буњеваца и Шокаца у периоду од 1918. до 1941, где су посебно обрађени политичко-идеолошки аспекти идентитета буњевачко-шокачке популације, преко деловања њихових најважнијих организација, установа и представника. Кандидат је уочио различите фазе у овом процесу, тако да је његова периодизација обухватила следеће временске одсеке проучаваног периода: 1. Од стварања СХС до доношења Видовданског устава (1918-1921); 2. период парламентаризма (1921-1929); 3. период Шестојануарске диктатуре (1929-1934); 3. период Намесништва и владе Милана Стојадиновића (1934-1939); 5. период после Споразума Цветковић-Мачек до почетка Другог светског рата у Југославији (1939-1941). Поред тога, кандидат је одређену пажњу посветио етно-демографским, привредним и социјалним, а посебно просветним приликама, у оквиру којих су се одвијали интеграцијски процеси буњевачког и шокачког становништва. У четвртој глави, кандидат је служећи се актуелном теоријом о конструкцији етничког и националног идентитета (коју су формулисали Смит, Хобсбаум, Гелнер, Андерсон итд), настојао да покаже пут од етнице до нације, а посебно процесе изградње хрватског националног идентитета војвођанских Буњеваца и Шокаца, који су захватили знатан број буњевачко-шокачке популације. Такође, указао је на процесе, који су један део ове популације водили ка југословенском или српском идентитету (у мањој мери), те изградњи сопственог, тј. буњевачког националног идентитета. Буњевцима је одговарао процес југословенске националне интеграције, међутим већ изграђени српски и хрватски национални идентитети онемогућили су ову историјски закаснелу националну идентификацију. Аутор је дошао до закључка да је процес идентификације Буњеваца и Шокаца као «четвртог племена» југословенске нације био неуспешан, за што постоје унутрашњи и спољашњи разлози. У закључним разматрањима, кандидат је, резмирајући претходна разматрања, потенцирао располоућеност идентитета буњевачко-шокачке популације, указујући на све битне факторе који су утицали на изградњу два дијаметрално супротна идентитета: буњевачко-хрватског и посебног буњевачког, који егзистирају и данас, што значи да тај процес још није завршен.

#### **VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ**

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства

надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. *Политички легитимитет, мит, верност: Хабзбурговци у буњевачкој и шокачкој литератури и штампи: 1790-1918*, Истраживања, бр. 25, Нови Сад 2014, стр. 217-232.
2. *Значај печујских рудника угља у политици Краљевине СХС 1918-1921*, Истраживања, бр. 24, Нови Сад 2013, стр. 373-389.
3. *Милан Кашанин у времену стварања Југославије*, Војвођански простор у контексту европске историје: зборник радова, књ. 2, (ур. Владан Гавриловић, Светозар Бошков), Нови Сад 2014, стр. 463-480.
4. *Baranja u ratnim ciljevima i teritorijalnim koncepcijama srpske vlade (1914-1918)*, Trijanon – dodiri i približavanja (znanstveni kolokvij s međunarodnim sudjelovanjem), (gl. ur. Davorin Taslidžić), Beli Manastir 2012, str. 89-96.
5. *„Барањска република“ 1921. године*, Рад Музеја Војводине, бр. 56, Нови Сад 2014, стр. 127-137.
6. *Promjena imena naselja u Baranji 1922. године*, Scrinia Slavonica, br. 14, Slavonski Brod 2014, str. 235-251.
7. *Карловачка митрополија у Барањи: 1690-1920*, Три века Карловачке митрополије 1713-2013, Зборник радова са научног скупа – Сремски Карловци, 1. новембра 2013, (ур. Дејан Микавица, Драго Његован), Нови Сад 2014, стр. 367-384.
8. *Суботица 1918. године: сећања српских официра на Суботицу у новембарским данима 1918 године*, Луча, год. 23, бр. 4, Суботица 2014, стр. 21-29. (у коауторству са Драгом Његованом).
9. *Prilog proučavanju baranjskih ojkonima*, Beli Manastir (od osvita civilizacije do Drugog svjetskog rata), (zbornik radova, gl. ur. Davorin Taslidžić), Beli Manastir 2015, str. 277-284.
10. *НДХ, партизански и четнички покрет у хрватским ујбеницима из историје 1991-2009*, Кровови, бр. 85-89. Сремски Карловци 2015, стр. 240-252.
11. *Барања 1918-1922*, Прометеј - Мало историјско друштво Нови Сад, едиција Мастер, књига 1, Нови Сад 2013, 304 стр, ISBN 978-86-87513-23-5 (МИД); ISBN 978-86-515-0879-3 (Прометеј)

## VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат је на основу проучавања архивских извора, штампе и литературе, уз примену модернистичке теоријске парадигме о нацијама и етницитетима коју су формулисали Смит, Гелнер, Хобсбаум и други теоретичари, успео да на студији случаја војвођанских Буњеваца и Шокаца, сагледа низ аспеката, механизма и елемената важних за процесе изградње њиховог етнонационалног идентитета, који се показао као изузетно противречан. Започети процеси изградње етнонационалног идентитета Буњеваца и Шокаца у Хазбуршкој монархији (1868-1918) добили су на интензитету у међуратном периоду у југословенској држави, која није обухватила све припаднике ове популације, с обзиром да је већи део Барање и северни део Бачке припао Мађарској. Започети процес утапања буњевачко-шокачког идентитета у хрватски национални корпус интензиван је у међуратном периоду, иако је део ове популације био укључен у неуспели покушај стварања југословенске нације, а најмањи и у уклапање у српски национални корпус. Аутор је с правом закључио да је пројугословенски део буњевачке и шокачке популације изграђивао сопствени етнички и национални идентитет. Кандидат је успешно установио да су током постојања прве југословенске државе посебно политички и верски фактори утицали на обликовање идентитетских конструкција буњевачке и шокачке популације. У том смислу, формирана су два идентитетска обрасца: буњевачко-хрватски и посебан буњевачки, и они су се издвојили као доминантни. Такође, аутор је успешно примернио модернистичку теоријску парадигму о изграђивању нације на ову студију случаја, која се може применити и на друге сличне случајеве, посебно на југословенском простору.

## VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидат је веома успешно савладао многобројне историјске изворе, продуктивно искористио модернистичку теоријску парадигму о изградњи нације, извршио периодизацију развитка посматране појаве и дошао до релевантних закључака о главним чиниоцима који су деловали у процесу етничке и националне идентификације буњевачке и шокачке популације на подручју Војводине у међуратном периоду. Сваки историјско-теоријски закључак поткрепљен је наративним изворима, што се види из бројних фуснота. За разлику од досадашњих истраживања изградње етничког и националног идентитета на југословенском простору, а посебно на подручју Војводине, кандидат је – примењујући концепт теорије изградње нације – дао нова и свежа тумачења изградње «закаснелих» јужнословенских нација на студији случаја војвођанских Буњеваца и Шокаца. Приказ резултата истраживања је јасан и експлицитан, а тумачења логична и чврста.

## IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме: **ДА**

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе: **ДА**

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци: Аутор је у потпуности истражио научни проблем, применио модернистичку теоријску парадигму о изградњи нација на конкретну студију случаја, извео нове и релевантне закључке везане за изградњу и трансформацију буњевачког и шокачког етничког идентитета, чиме је посредно указао и на будуће процесе. Цео концепт дисертације је оригиналан, како теоријско-методолошки, тако и по извршеним конкретним анализама, утемељеним на историјским изворима.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања: **НЕМА**

<b>X ПРЕДЛОГ:</b>
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- <b>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</b>

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Саша Марковић – председник комисије

Проф. др Александар Касаш – ментор

Проф. др Слободан Бјелица – члан

Проф. др Дејан Микавица – члан

Проф. др Биљана Шимуновић Бешлин - члан

Нови Сад, 15. марта 2016.

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.